

УДК 141.32:274/278

Пальчевська О. Г.,
здобувач кафедри філософії, Рівненський
державний гуманітарний університет
(Україна, Рівне), parus72@meta.ua

ЕКЗИСТЕНЦІЙНО–СМИСЛОЖИТТЄВІ ОРІЄНТАЦІЇ СВІДКІВ ЄГОВИ

Аналізуються особливості екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій представників конфесій Свідків Єгови. Висвітлюється екзистенційна основа цих орієнтацій.

Для дослідження феномену екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій Свідків Єгови, їхнього взаємозв'язку з релігійними і конфесійними вченнями, з одного боку, та впливом суспільного буття, з іншого, використано діалектичний та історичний методи, що дозволило створити синтезуючу основу дослідження за рахунок формування відповідного понятійно–категоріального апарату (віра в безсмертя, спокута, покаєння і т.д.).

Для розгляду екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій Свідків Єгови в якості системотвірних чинників їх основних догматів застосовувалися системно–структурний та системно–функціональний методи.

У ході дослідження автор прагне довести, що певної цілісності системі екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій Свідків Єгови надає устремління до наслідування досконалого прикладу – образу Ісуса Христа як єдиного шляху до спасіння від смерті та збереження себе для вічного життя.

Ключові слова: екзистенційна основа, смысложиттєві орієнтації, протестантизм, конфесія.

Проблема сенсу людського життя, вищої його мети є однією з найвизначальніших у життєорганізації людини. Вона надає життю цілеспрямованості, впевненості у його правильності, що благотворно впливає не лише на самопочуття людини, а й загалом на здоров'я, особливо на такі його аспекти, як психічний та духовний. Конкретизується такий сенс у смысложиттєвих орієнтаціях особистості, які пов'язуються з такими духовно–практичними феноменами людської сфери як екзистенціали. Таке поєднання робить їх глибинно–особистісним утворенням – утворенням сутнісно людського в людині.

Екзистенційно–смысложиттєві орієнтації, будучи самі результатом певних умов, обставин життя, його духовної сфери, як правило, виступають системотвірним чинником життєорганізації такої складноорганізованої нестабільної макросистеми, якою є людина.

Чітко вираженими особливостями відзначається сфера духовного життя представників конфесійних об'єднань Свідків Єгови, які мають широкий вплив як у всьому світі, так і в нашій країні, особливо в Західній Україні. Краще зрозуміти природу цього явища допоможе дослідження екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій цих віруючих.

Певним чином проблеми екзистенційно–смысложиттєвих орієнтацій Свідків Єгови та відгалужень цієї конфесії торкаються А. Москаленко, Е. Прайе, Л. Шугаєва, П. Яроцький. Окремі матеріали, що стосуються проблеми дослідження, є у таких конфесійних виданнях, як «Пробудись» та «Вартова Башта». Однак спеціально присвячених цій темі праць немає.

Єговізм або течія Свідків Єгови – наймолодша з пізньопротестантських течій. Її догматика багато в чому нагадує ранньопротестантську раціоналістичну традицію. Єговісти заперечують Трійцю. Бога–Отця сповідують як Бога–Єгови, який безпосередньо створив Христа, якому дана сила Єгови–Святий Дух для того, щоб він виконав рятівну місію Бога на землі. Світ – арена боротьби божественних і сатанинських сил. На боці перших – Свідки Єгови, других – всі інші, що зазнають впливу сатани. Для побудови Царства Божого на грішній землі світ треба знищити у священій війні Армагедон. У цьому

єговісти виявляють спільність із адвентистами. Разом вони заперечують безсмертя душі. Після великого дня Єгови – Армагедону, стверджують одні й другі, воскреснуть усі ті, хто жив на землі. Послідовникам єговістського вчення буде дароване вічне життя, всі інші загинуть страшною смертю у вогні.

Прихильники цієї течії віряють, що епоха Армагедону вже розпочалася. У 1918 році відбулося духовне пришестя Ісуса Христа на землю. До 1935 р. він зібрав 144 тис. відданих воїнів, з яких зараз залишилося близько 9 тис. Сатана вже давно скинутий Єговию з неба на землю. Наступив період рішучої битви Христа із ним. Її поле – людські душі. Поки що сатана перемагає, але Армагедон покладе не тільки йому кінець, а й усьому сатанинському світові. Дату вирішальної битви знає тільки Єгова. Відданим йому віруючим залишається лише пильно приглядатися до ознак її наближення.

Формування низки смысложиттєвих орієнтацій єговістів пов'язане з екзистенціалами страху і жаху, які проявляються у граничних ситуаціях – кризових станах людини, що приводять до актуалізації особистісного начала, зокрема, загострення свідомості та переосмислення сенсу життя. Граничність у цьому випадку має ситуативний характер. Часто несподівано для себе завдяки «удару випадку» людина починає усвідомлювати кінецьність власного існування, невідворотно загрозу власної екзистенції. Інстинкт самозбереження вимушує займати активістську позицію у ставленні до світу. Концентрація трагічності буденного буття – в екзистенційний простір, де особистість стає відкритою світові та одночасно самотньою стосовно нього. Страх переростає в жах. М. Гайдеггер пояснював його як граничний страх, котрий перестає бути страхом і стає чимось іншим – метафізичною тінню страху, трансцендентним, потойбічним страхом. У жаху «... перед людиною спалахує руйнівна могутність Ніщо, і разом із тим у настрої жаху Ніщо відкривається як двері, що ведуть у зовсім інший стан Я» [16, с. 257].

Екзистенціали страху та жаху поєднуються з екзистенціалом самотності, що концентрує смысложиттєву проблематику в єдиному голосі – «точці» Я, яка оточена особистісними межами і отримує в якості умови свого прояву дистинціювання особистості – вільне (усамітнення) або невільне (ізоляція), закріплення та ствердження автономності її [5].

За цих умов відбувається прорив екзистенції як кінцевого існування в безконечне. Основи антиномії виштовхують у трансцендентне, що й сприяє сходженню від суперечності до «екзистенціальної істини». У цьому випадку зняття суперечності – не розв'язання її, а стрибок у новий план буття, яке означається як граничне. На відміну від граничної ситуації воно є результатом усвідомленого вибору людини, яка, на думку К. Ясперса, свідомо протиставляє себе світові та іншим людям. Таке протиставлення «іншим», «мирським» відбувається у колі Свідків Єгови. Страх продовжує залишатися як «тінь», на фоні якої формується екзистенціал надія, що пов'язується з ідеєю спасіння на «Новій землі», в раю, після Армагедону.

Рай як якісна характеристика теократичного царства пов'язується із необхідністю формування на базі екзистенціалів «жаху», «надії», «любові» таких смысложиттєвих орієнтацій, як очищення від мирського «бруд», звільнення від єгоїзму, задрощів. Стосовно цього

у пункті 10—му віровчення єговистів йдеться про те, що у світі сформується товариство людей, серед яких не буде злочинності, єгоїзму та заздрощів – міжнародне братство, в якому всі приносять плоди духа Бога (Гал.5:22–23) [12, с. 114]. Прообразом цього товариства Свідки Єгови вважають свої конфесійні об'єднання [14, с. 16–17].

Екзистенційно–смисложиттєві орієнтації віруючих за умови їх детального розгляду досить повно узгоджуються з підсвідомими чинниками буття повноцінної здорової особистості, визначеними на основі численних клінічних експериментів у відповідній концепції загальноновизнаного лідера американської екзистенційної психології лікаря–психотерапевта Ролло Піз Мея [11].

Ці орієнтації стосовно згаданої концепції пов'язуються із подоланням відділеності від природи (umvelt), нестачі значимих міжособистісних стосунків (mitvelt), відчуженості від свого справжнього «Я». Адже, як Царство праведників, окрім усіх благ передбачає гармонію відносин як у природі, так і серед людей, що пов'язується із згаданими Ролло Піз Меєм першими двома підсвідомими чинниками повноцінної здорової особистості [13, с. 6–7].

Останній підсвідомий чинник можна пов'язати із спрямованістю віруючого до «п'яти реальних речей», які можливі для тих, хто переживе «кінець цієї системи». Їхня суть у – 1) райському оточуючому середовищі, 2) повній безпеці, 3) привабливій роботі, 4) квітучому здоров'ї, 5) безкінечному житті. Зрозуміло, що за умови «привабливої роботи» у поєднанні з іншими «реальними речами» відчуження від свого справжнього «Я» перстає бути проблематичним. «Знімаються» й інші несприятливі підсвідомі чинники буття, як, наприклад: відчуття неминучості смерті, невротична тривога, нездорове розділення любові та волі. Завдяки віровченню появляються балки перекриття в конструкції тієї внутрішньої будови віруючого, в якій відбувається життя його душі і в межах якої появляється екзистенціальна та сутнісна свобода.

Однак згадані «п'ять реальних речей» немислимі без об'єднуючого центру. Таку об'єднуючу роль з відповідними практичними основами відіграє екзистенціал «любові», який пов'язується з найглибшими відчуттями повноти буття і переживання цілісності. Будучи позбавленим причинно–наслідкових зв'язків, він акцентує увагу та внутрішньоінтенційну спрямованість віруючого на знаннях про «... щасливого Бога», ім'я якого Єгова (1 Тимофія 1:11), адже «Єгова – наш творець, і він обдарував нас здатністю відчувати щастя. Бог знає, що може зробити нас по–справжньому щасливими» [2, с. 4]. Зважаючи на це, підкреслюється, що устремління до збагачення своїх знань про «щасливого Бога» – Єгову, любов до нього – це вагомий у порівнянні з іншими чинник людського щастя.

Як відомо з екзистенційної аналітики, екзистенціали за своєю природою взаємопроникні та мають здатність розкривати зміст один одного. За таких умов екзистенціал «любові», входячи до складу головних у системі ієрархії екзистенціалів, поєднується із такими з них, як: «відкритість», «турбота», «буття–разом», «воля до істини», «смысл», «ідеал», «дух», «надія», «рішучість». У характері екзистенційно–смисложиттєвих орієнтацій це виявляється в устремліннях до відмови від буденного буття, у турботі про спасіння і пізнання «щасливого

Бога» Єгови до його істинної сутності, у відкритості своєї душі до нього аж до межі спів–буття, у надії про спасіння і рішучості здобути його. Навколо таких орієнтацій особистість віруючого формується як цілісна система, згідно якої, за висловом М. Бердяєва, людина не є здібною частиною світу, а особистість, в якій «...цілісна загадка і розгадка світу» [9, с. 56]. А «послаблення духовності» в ній «... втрата центру веде до розпаду на шматки» [9, с. 49]. Згадані «цілісність» і «центр» духовної сфери особистості забезпечують ту «внутрішню мобілізацію», згідно якої, пише Г. Марсель: «... я займаю позицію до власного життя. Я начебто вислизав із неї. Визволившись, я виношу з собою все, чим я є і чим життя моє, можливо, й не було» [15, с. 23].

За умови завершального формування «внутрішнього психологічного дому», у якому всі елементи взаємозв'язані та взаємо–пригнані таким чином, що дарують людині відчуття цілісності та завершеності, віруючий входить у метаграницне буття. Центром у ньому стає образ ідеалізованого «Бога Щастя». Тоді особливого значення набувають слова псалма: «Господь – то мій Пастир... він душу мою підживляє, провадить мене ради Ймення Свого по стежках справедливості. Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені» (Псалом 23:1–4) [10, с. 10].

На основі екзистенціалів «любові» та екзистенціалів «вибір», що засвідчує свободу, яка, на думку Г. Марселя та К. Ясперса, досягається у Богові, формується духовна людина. Згідно віровчення Свідків Єгови вона повинна дотримуватися наступного: «... мати любов до Божого Слова, виявляти плід духу, регулярно й широко молитися до Бога, проповідувати добру новину про Царство» [3, с. 7]. Орієнтовним ідеалом для такої людини і досконалим прикладом має бути Ісус Христос, оскільки апостол Петро стосовно цього писав: «Христос постраждав за вас, залишивши приклад, щоб ви точно йшли його слідами» (1 Петра 2:21). Серед низки його рис для наслідування віруючими пропонуються наступні: урівноваженість, доступність, співчутливість, проникливість і розуміюче ставлення до інших, неупередженість і повага інших; намагання бути добрим сином і братом, справжнім другом, сміливим і мужнім. У зв'язку із цим для роздумів віруючих у журналі «Вартова башта» за грудень 2008 р. вміщені такі запитання: Чи ви роздумували про те, як урівноважити свої матеріальні та духовні цілі? Чи інші хочуть підходити до вас з якимись проханнями? Чи ваші очинки свідчать про співчуття до інших? Чи вас знають як людину, швидко на похвалу і повільну на осад? Чи ви ставитеся неупереджено до людей іншої раси, статі або національності? Чи ви наслідуете Ісуса, віддано виконуючи свої сімейні обов'язки? Чи ви залишитеся другом навіть тоді, коли інші дратують або ображають вас? Чи дієте ви рішуче та відважно, коли знаєте, як правильно поводитися? [4, с. 4–6].

Орієнтація на високий образ Ісуса Христа покликана наближати віруючого до того, щоб отримати вічне життя. Бо, як пояснював Ісус «... щоб отримати вічне життя, потрібно пізнавати Тебе, єдиного правдивого Бога, і посланого Тобою Ісуса Христа» (Івана 17:3) [4, с. 7].

Окремі екзистенційно–смисложиттєві орієнтації Свідків Єгови пов'язуються з такими екзистенціалами, які Т. А. Денисенко та О. Петруня відносять до екзистенціалів власності, а Ю. Доброносова – до матеріальних [6; 7].

Серед них екзистенціали «інтенційності власності», «усвідомлення власності та її потенціалу», «ступеня реалізації власницької свободи», «буттєвісного укорінення», «подолання життєвих труднощів та перешкод». Так чи інакше вони пов'язуються з поняттям вірності щодо «багатства неправедного». Неправедного тому, що матеріальним багатством, зокрема грішми, розпоряджаються «грішні люди». До того ж бажання здобути багатство може довести людину до «неправедних учинків». «Ми ж виявляємо вірність, – йдеться у статті «Вірність» щодо «багатства неправедного» вміщеної у «Вартовій Башті» від 15 липня 2005 р., – коли використовуємо матеріальні засоби з мудрістю. Замість того, щоб витратити їх на егоїстичні цілі, нам потрібно використати їх для підтримки інтересів Божого Царства і допомоги нужденним» [1, с. 25–26]. У цьому ж номері в статті «Чесність дуже важлива» говориться, що «... бути вірним і чесним в усьому – значить виявляти чесність на робочому місці. Наша чесність у роботі привертає увагу інших людей до Бога, якого ми представляємо. Ми не ледаруємо й не крадемо робочий час, а працюємо старанно, немов для Єгови (Ефесян 4:28; Колосян 3:23)... Правдиві Божі служителі не вигадують причин для того, щоб не йти на роботу» [1, с. 28].

Свідкам Єгови пропонується постійно випробовувати стійкість на глибину своєї віри, виходячи з того, що правдивих християн у Біблії названо «доморядниками всілякої Божої благодаті». Виконуючи цю роль, вони залежать «від сили, яку дає Бог» (1 Петра 4:10,11). Нам як доморядникам довірено те, – пише автор статті «Благословення за вірність», – що не належить нам особисто, – різні вияви Божої благодаті. Одним із її виявів і є доручене нам служіння [1, с. 31].

Отже, як бачимо, у структурі особистості віруючого – представника конфесії Свідків Єгови на етапах граничної ситуації та граничного буття основна увага приділяється екзистенціалам «страху», «жаху», «смерті», «вибору», які в якості духовно-практичних феноменів пов'язуються із «стрибком» у новий план буття. Незавершеність його граничного етапу переходить у завершеність метаграничного з його стійкими екзистенційно-смісложиттєвими орієнтаціями, які в основному формуються на духовно-практичній основі екзистенціалу «любов» та його поєднання з екзистенціалами «відкритість», «турбота», «надія», «рішучість», «смісл», «ідеал», «дух», «буття-разом», «воля до істини». Цілісності системі екзистенційно-смісложиттєвих орієнтацій Свідків Єгови надає устремління до наслідування досконалого прикладу – образу Ісуса Христа як єдиного шляху до спасіння від смерті та збереження себе для вічного життя.

Варто також відзначити, що завдяки системі сформованих екзистенційно-смісложиттєвих орієнтацій конфесійні об'єднання Свідків Єгови, прагнучи втілення абсолютного та безумовного в соціально-конкретних формах та практиці повсякденного життя, стають впливовими суб'єктами нашого плюралістичного громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Вартова башта. – Бруклін – Нью-Йорк, США. – 2005. – Липень. – 31 с.
2. Вартова башта. – Бруклін – Нью-Йорк, США. – 2006. – Липень. – 31 с.

3. Вартова башта. – Бруклін – Нью-Йорк, США. – 2007. – Серпень. – 31 с.
4. Вартова башта. – Бруклін – Нью-Йорк, США. – 2008. – Грудень. – 31 с.
5. Гагарин А. С. Экзистенциалы человеческого бытия: одиночество, смерть, страх (от античности до Нового времени). Историко-философский аспект: автореф. дис. ... док. филос. наук: 09.00.03 «История философии» / А. С. Гагарин. – Екатеринбург, 2002. – 47 с.
6. Денисенко Т. А., Петруня О. Э. Кризис психологической науки и герменевтико-феноменологическая разработка онтологической личности как условие его преодоления. – Режим доступа: <http://www.philos.msu.ru/vestnik/philos/art/2004/denisenko-erisis.htm>
7. Доброносорова Ю. Д. Реабилитация телесности та засади практичної пан-екзистенціальної філософії природи / Ю. Д. Доброносорова // Практична філософія. – 2004. – №4. – С.5–18.
8. Жизнь – как она возникла. Путём эволюции или путём створения. – Бруклин – Нью-Йорк, США. – 1992. – 255 с.
9. Мир философии: книга для чтения. В 2-ч. Ч.1. Исходные философские проблемы, понятия и принципы. – М.: Политиздат, 1991. – 672 с.
10. Пробудись! Чи можливе життя без страху? – Бруклін – Нью-Йорк, США. – 2005. – Серпень. – 30 с.
11. Ролло Риз Мей. Искусство психологического консультирования. – Класс, 1994. – 144 с.
12. Свидетели Иеговы: Пер. с англ. – Бруклин – Нью-Йорк, США. – 2001. – 749 с.
13. Сторожевая башня. – Бруклин – Нью-Йорк, США. – 1992. – Март. – 31 с.
14. Сторожевая башня. – Бруклин – Нью-Йорк, США. – 1997. – Апрель. – 31 с.
15. Сульженко Г. Д. Теория познания французского экзистенциализма / Г. Д. Сульженко // Современный экзистенциализм. – М.: Мысль, 1996. – С.205–246.
16. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії : проблема людини та її меж / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова. – К.: Наукова думка, 2000. – 272 с.
17. Чекан І. А. Багатофакторне моделювання розвитку людського капіталу в умовах глобалізації. – Режим доступа: <http://mev.Lac.Lviv.ua/downloads/vyklad/salopan/13.pdf>

References

1. Vartova bashta. – Bruklin – Niu-York, SSHA. – 2005. – Lypen. – 31 s.
2. Vartova bashta. – Bruklin – Niu-York, SSHA. – 2006. – Lypen. – 31 s.
3. Vartova bashta. – Bruklin – Niu-York, SSHA. – 2007. – Serpen. – 31 s.
4. Vartova bashta. – Bruklin – Niu-York, SSHA. – 2008. – Hruden. – 31 s.
5. Gagarin A. S. Ekzistentsialy chelovecheskogo bytiya: odinochestvo, smert, strakh (ot antichnosti do Novogo vremeni). Istoriko-filosofskiy aspect: avtoref. dis. ... dok. filoz. nauk: 09.00.03. «Istoriya filosofii» / A. S. Gagarin. – Ekaterinburg, 2002. – 47 s.
6. Denysenko T. A., Petrunya O. E. Krizis psikhologicheskoy nauki i germenevtyko-fenomenologicheskaya razrabotka ontologii lichnosti kak uslovie ego preodoleniya. – Rezhym dostupu: <http://www.philos.msu.ru/vestnik/philos/art/2004/denisenko-erisis.htm>
7. Dobronosova Yu. D. Reabilitatsiia telesnosti ta zasady praktychnoi panekzystentsialnoi filosofii prurody / Yu. D. Dobronosova // Praktychna filosofii. – 2004. – №4. – S.5–18.
8. Zhyzn – kak ona voznikla. Putem evolyutsyi ili putem stvoreniya. – Bruklin – Nyu-York, SSHA. – 1992. – 255 s.
9. Mir filisofii: kniga dlya chteniya. V 2–ch. Ch.1. Iskhodnye filisofskie problemy, ponyatiya i printsypy. – M.: Politizdat, 1991. – 672 s.
10. Probudys! Chy mozhylyve zhyttia bez strakhu? – Bruklin – Niu-York, SSHA. – 2005. – Serpen. – 30 s.
11. Rollo Riz Mey. Iskusstvo psikhologicheskogo konsultirovaniya. – Klass, 1994. – 144 s.
12. Svideteli Yegovy: Per. s. angl. – Bruklin – Nyu-York, SSHA. – 2001. – 749 s.
13. Storozhevaya bashnya. – Bruklin – Nyu-York, SSHA. – 1992. – Mart. – 31 s.
14. Storozhevaya bashnya. – Bruklin – Nyu-York, SSHA. – 1997. – Aprel. – 31 s.
15. Sulzhenko G. D. Teoriya poznaniya frantsuzskogo ekzistent-sionalizma / G. D. Sulzhenko // Sovremenny ekzistentsionalizm. – M.: Mysl, 1996. – S.205–246.

16. Khamitov N., Harmash L., Krylova S. Istorii filosofii: problema liudyny ta ii mezh / N. Khamitov, L. Harmash, S. Krylova. – K.: Naukova dumka, 2000. – 272 s.

17. Chekan I. A. Bahatofaktorne modeliuвання rozvytku liudskoho kapitalu v umovakh hlobalizatsii. – Rezhym dostupu: <http://mev.Lac.Lviv.ua/downloads/vyklad/salopan/13.pdf>

Palchevskaya E. G., postgraduate of Philosophy sub department of Rivne State University of Humanities (Ukraine, Rivne), parus72@meta.ua

Life-purpose orientations for existence of Jehovah's Witnesses

This article analyses distinctive features of life-purpose orientations of representative of Jehovah's Witnesses confessions. It also points out existentialistic basis of these orientations.

Dialectic and historic methods are used to research the phenomenon of life-purpose orientations for existence of Jehovah's Witnesses, their interrelation with religious and confessional studies on the one hand and influence of social being on the other hand, which made it possible to create a synthesis basis of research by forming an appropriate conceptual and categorical framework (athanasia, atonement, confession etc).

Structured and functional methods are used to consider life-purpose orientations for existence of Jehovah's Witnesses as an systemically important factor of their main dogmata.

Within the process of scientific exploration the author aims to prove that integrity of life-purpose orientations for existence of Jehovah's Witnesses is reached because of the desire to follow the perfect example – representation of Jesus Christ as a single way to escape from the death and save oneself for the purposes of eternal life.

Keywords: existentialistic basis, life-purpose orientations, Protestantism, confession.

Пальчевская Е. Г., соискатель кафедры философии, Ровенский государственный гуманитарный университет (Украина, Ровно), parus72@meta.ua

Екзистенціально-смыслові життєві орієнтації Свідетелей Йеговы

Аналізуються особливості екзистенціально-смыслові життєвих орієнтацій представителів конфесії Свідетелей Йеговы. Освітлюється основа екзистенції цих орієнтацій.

Для исследования феномена экзистенциально-смысловых ориентаций Свидетелей Йеговы, их взаимосвязи с религиозными и конфессиональными учениями, с одной стороны, и влиянием общественного существования, из другого, использованы диалектический и исторический методы, что позволило создать синтезирующую основу исследования за счет формирования соответствующего понятийно-категориального аппарата (вера в бессмертие, искупление, покаяние и т.д.).

Для рассмотрения экзистенциально-смысловых ориентаций Свидетелей Йеговы в качестве системотворного фактора их основных догматов применялись системно-структурный и системно-функциональный методы.

В ходе исследования автор стремится доказать, что определенной целостности системе экзистенциально-смысловых ориентаций Свидетелей Йеговы представляет устремление к наследованию совершенного примера – образа Иисуса Христа как единственного пути к спасению от смерти и сохранения себя для вечной жизни.

Ключевые слова: экзистенциальная основа, смысловые ориентации, протестантизм, конфессия.

6+УДК 23/28+330.341.1

Петришин Н. Є.,
аспірантка кафедри філософії, Житомирський
державний університет ім. Івана Франка
(Україна, Львів), nila11@inbox.ru

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЧИННИК ПОДОЛАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА АНТРОПОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ: ПОГЛЯД СУЧАСНИХ КАТОЛИЦЬКИХ МИСЛИТЕЛІВ

Аналізуються праці сучасних католицьких мислителів щодо екологічних проблем сучасності. Автор досліджує концепції очільників Католицької Церкви, католицьких мислителів, котрі відстоюють необхідність захисту навколишнього середовища і узгодження всіх своїх дій стосовно природи з Божими законами. Підрунтям для цього є тексти Святого Письма, які чітко охарактеризовують місце і роль людини в світі. На основі Святого Письма сформовано Соціальне вчення Католицької Церкви, яке містить в собі екологічні аспекти. Католицька Церква у чисельних документах акцентує увагу

на необхідності формування суспільної екологічної свідомості та аксіологічного підходу до результатів науково-технічного прогресу. Будучи однією з перших, хто відрізував на глобальну кризу ХХ століття, Католицька Церква застосовує всі ресурси для її подолання, формуючи екологічну свідомість людини.

Ключові слова: Вчення Католицької Церкви, екологія, наслідки розвитку науки, людина, природа.

Взаємовідносини людини і природи ускладнювалися в процесі історично-суспільного розвитку людства. Людство входить в ХХІ сторіччя з великими досягненнями у розвитку науки. Однак, наслідки наукового розвитку все частіше набувають планетарних масштабів. На початку другої половини минулого століття, коли розпочинається жваве обговорення екологічної проблеми, Католицька Церква однією з перших бере активну участь у обговоренні цієї проблеми. Наслідки екологічної кризи у сучасному світі змушують все частіше повертатись до теми взаємин між людиною та природою.

Важливим питанням у сучасному світі є розуміння причин виникнення проблем у системі «людина – природа», та шляхи їх вирішення через призму духовності й моралі. Оскільки у філософсько-релігійнознавчому дискурсі наслідки досягнень науки розглядаються як наслідок духовно-морального занепаду людини, то вагомим чинником пошуку духовних орієнтирів людства наразі постають релігійні цінності. Католицька Церква прагне реагувати на глобалізаційні виклики, тому й приділяє значну увагу цим проблемам.

Розкрити сутність проблеми досягнень науки, надати антропологічне пояснення виникнення цієї проблеми намагаються як окремі філософи, так і Католицька Церква. Проблема взаємовідношення та взаємовпливу релігії та розвитку науки, як значних чинників життя особистості та суспільства в сьогоденні викликає велику зацікавленість дослідників. Аналіз вчення Католицької Церкви, її вплив на розвиток науки сприятиме кращій орієнтації людини в сучасному світі.

У статті використовувались загальні методологічні принципи наукового аналізу, зокрема об'єктивності, історизму, системності, діалектизму, а також специфічно релігійнознавчі принципи: толерантності, гуманізму, світськості. Основними підходами дослідження є герменевтичний, компаративний, персоналістичний, аналітичний, систематизації та узагальнення.

Осмислення наслідків досягнень науки стало предметом зацікавленості як науковців, так і теологів Католицької Церкви. Дослідження взаємодії людини з природою у контексті глобалізації, зокрема в релігійному вимірі, знаходимо у працях вітчизняних учених В. Андрушка, Т. Борозенця, Т. Гаврилюк, А. Герасимчука, М. Заковича, А. Колодного, П. Сауха, І. Фенно, В. Шеремети, П. Яроцького, зарубіжних – К. Войтили, І. Барбура, Ю. Александровича, А. Печчеї, та інших.

Згідно християнського віровчення, все що ми бачимо навколо себе, без виключення, є створене Богом, в яке Він вклав всю свою любов і турботу про своє створіння. Не є виключенням і людина. Біблія вчить, що Бог створив людину за своїм образом і своєю подобою, тобто наділяє людину розумом і свobodною волею, завдяки чому людина може уподібнитись своєму Творцеві. Завдяки своєму розуму людина може пізнавати цей світ і стати співучасником у творенні зі своїм Творцем. Розвиток науки Католицькі богослови розглядають як витвір і дар Божий, котрий повинен допомогти людині в освоєнні землі та пізнанні свого Творця.